

Guía Didáctica

Orientacións para o profesorado

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio ▾ A materia ▾ Idade Antiga ▾ Lingua ▾ Lengua ▾ Matemáticas ▾ English ▾ Computación ▾ T. colectivo ▾

UNIDADE DIDÁCTICA INTEGRADA - 5º PRIMARIA

⑥ A materia e os materiais - A Idade Antiga

Fermiación Fenicio

manus

JOSÉ MANUEL BOUZÁN MATANZA

Unidade Didáctica Integrada - 5º Primaria

1. - Introducción:

"A materia e os materiais – A Idade Antiga" é unha unidade didáctica integrada creada por José Manuel Bouzán Matanza nunha licenza por formación para o curso 2018/19 da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia.

Destinatarios: Centrada nos contidos propios do quinto curso de Educación Primaria pero válida tamén para 6º de E. Primaria o 1º curso de ESO a xeito de repaso e/ou introdución a novos coñecementos sobre os temas aquí tratados.

Áreas e contidos: Abrangue contidos propios das áreas de Ciencias da Natureza, Ciencias Sociais, Matemáticas, Lingua galega e castelá así como conceptos máis propios de temas transversais como o traballo en equipo e contidos pertencentes ás ciencias da computación.

A grandes trazos poderíamos resumir estes contidos como:

Ciencias da Natureza: A materia e as súas propiedades. Os estados da materia. Os materiais.

Ciencias Sociais: Idade Antiga. Iberos e celtas. Pobos colonizadores. A conquista romana.

Lingua galega e castelá: Lectura comprensiva. Mitoloxía. O verbo, 2ª conxugación. Preposicións. A argumentación. Terminan en -z e -d. Prefixos e sufixos. Nestas dúas áreas, independentemente da utilizada para introducir un determinado concepto, trátanse indistintamente aqueles aspectos comúns a ambas as dúas.

Matemáticas: A masa. O quilate. Unidades compostas. Pictogramas.

Inglés: Plásticos. Compresión lectora.

Computación: O bucle “se... condición entón... acción”.

Ámbito: Baséase fundamentalmente no uso do ordenador (concretamente dun navegador web recente como mozilla firefox, chrome, opera, ou safari) como soporte básico de toda a unidade, aínda que tamén se presentan propostas concretas para o seu desenvolvemento no caderno do alumno ou outros soportes que o docente estime oportuno.

Recoméndase que a unidade sexa executada baixo un servidor web (aínda que non se conte cunha conexión a Internet).

Temporalización: Pensada para, aproximadamente, vinte días. Dada a organización máis habitual dos contidos nestes niveis, estímase que o mellor momento durante o curso debería de ser o segundo trimestre (Esta unidade é a número 6 dunha serie de unidades que o mesmo autor creou para o mesmo curso). Non obstante teña presente que calquera dos seus apartados poden constituír un recurso independente e doadamente integrable na súa propia organización.

Interface: Moi sinxelo baseado nun menú despregable, situado na parte superior, dende o cal pódese acceder a cada un dos distintos apartados cun simple clic. Prestouse especial atención a que, nas actividades que puidesen requirir da consulta de texto propio da unidade, aparezan sempre nunha segunda ventá de forma que poida ser minimizada, realizar a consulta oportuna e volver ás actividades. Así mesmo, naqueles grupos de actividades, que se estimou oportuno a posible consulta de algo, colocáronse enlaces a ferramentas "on line" tales como os dicionarios.

Nos seguintes apartados realízase unha descrición detallada de cada un dos distintos apartados. Teña presente que, aínda que aquí se presentan na mesma orde que aparece na unidade, esta foi pensada para ser desenvolvida na aula dende distintos flancos.

2.- A materia:

2.1.- Os contidos:

Neste apartado pátrese dá defnición da materia e as súas propiedades para ir vendo distintos aspectos.

Poña atención aos botóns que aparecen no fondo e á súa funcionalidade:

Aquí pode ir directamente a calquera dos contidos do tema.

Este botón ten unha intención didáctica importante buscando un afianzamento maior do estudado por parte do alumnado, así para a asimilación das palabras clave, un exercicio interesante pode ser que o alumno lea o contido con esas palabras "ocultas"

As frechas permiten unha navegación (independente do menú) ao seguinte/anterior texto.

Nalgúns apartados pode atopar botóns como este que “abren” novos contidos (neste caso unha imaxe).

2.2.- As actividades interactivas:

Neste apartado atópanse tamén ligazóns a tres grupos de actividades interactivas, a súa intención é o afianzamento dos conceptos tratados nos puntos que os preceden. Nestes grupos de actividades compre sinalar a barra de navegación que permite pasar á seguinte ou a anterior actividade, as ligazóns directas no menú de “actividades” e o botón de autoavaliación:

Este botón permítelle a alumnado e profesorado ter un informe detallado do realizado en cada grupo de actividades. Premendo nel aparecerá un informe como o da imaxe:

As máquinas							
Nº	Actividade	Execucións			Estado		intentos:
1	Os primeiros conceptos	1			✓		1
2	Recordamos	1					0
3	A panca. Elementos	1					
4	Pensamos	2					
5	Clasificamos	2					
6	Pancas no noso corpo	0					0
				2 / 6			

Onde podemos observar que a actividade número 1 se realizou unha única vez correctamente aínda que houbo un intento con fallo (columna de intentos), así mesmo as actividades catro e cinco foron realizadas dúas veces (columna execucións), se poñemos o cursor do rato enriba do número, no gráfico púxose enriba do número 2 da columna de execucións, exercicio 5, aparece unha subtáboa que nos informa de cada unha das veces que se realizou a actividade, neste caso, por exemplo, a primeira vez, foi realizada incorrectamente acumulando ata tres fallos, a segunda iniciouse pero non finalizado (columna fin con valor xx:xx), icona roda dentada.

2.3.- Esquemas:

Gráficos cos que se intenta que o alumnado teña unha visión global de todo o estudado.

2.4.- O gran test:

Test no que se percorren os conceptos básicos tratados, está pensado como axuda “autoavaliativa” unha vez foron tratados todos os puntos.

2.5.- Lapis e papel:

Aquí conta con todo o contido do tema en formato pdf así como unha proposta de actividades (de resposta aberta) para desenvolver nos cadernos.

3.- Idade Antiga:

Este apartado presenta unha organización similar ao tema de ciencias naturais.

Parte da localización da época que se vai a estudar e trátanse os aspectos máis notables desta época dentro da península ibérica.

Conta con tres bloques de actividades interactivas e o “gran test” que é un repaso xeral dos conceptos traballados.

Igualmente contamos cunha ficha de traballo para realizar en caderno con preguntas “máis abertas”.

4. - Lingua galega:

4.1. Lectura – As viaxes de Ulises.

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

As viaxes de Ulises

Charles Lamb

Ulises ardía en desexos de volver ver a súa esposa e a súa terra natal, Ítaca, despois de dez anos de ausencia. El era o rei duns terreos baldíos e dun país pobre en comparación das fértils chairas de Asia que estaba a deixar atrás, ou dos ricos reinos nos cales fixo escala durante o seu retorno; e non obstante, onde queira que chegaba, os seus ollos eran incapaces de atopar unha terra que lle parecese a metade de doce ou de desexable que o chan do seu país.

Esta morriña levouno a rexeitar a oferta da deusa Calipso de que quedase e compartise con ela a súa inmortalidade naquela deliciosa illa que habitaba, e ese mesmo anhelos deulle as forzas suficientes para escapar dos megallos de Circe, a filla do Sol.

Ao partir de Troia, ventos adversos botaron a Ulises e a súa

Unidade Didáctica Integrada - 5º Primaria

Este apartado contén unha adaptación da obra de Charles Lamb, actividades de vocabulario e comprensión lectora e un breve resumo sobre as características da mitoloxía.

4.2. - O verbo:

Trátase a 2º conxugación cun apartado de actividades.

4.3. - As preposicións:

Definición e actividades sobre este tipo de palabras.

4.4. - Xuntas e separadas:

Aquí traballaremos unha serie de palabras que segundo se escriban poden ter un significado ou outro.

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

XUNTAS E SEPARADAS

MEDIANOITE / MEDIA NOITE Medianoite: sobre as doce da noite. Media noite: a metade da noite. Cando chegou aa era medianoite. Pasou media noite sen durmir.	MEDIODÍA / MEDIO DÍA Mediodía: sobre as doce do día. Medio día: a metade do día. Veu ao mediodía, antes de comer. Pasou medio día para facer iso.
NOITEBOA / NOITE BOA O día de noiteboa quedou unha noite boa.	ABAIXO / A BAIXO Mencou na tenda de abaixo unha blusa a baixo prezo.
PORVIR / POR VIR Tina un gran porvir. O peor aínda estaba por vir.	SENÓN / SE NON Non era branco senón gris. Se non estudias non aprobarás.

Unidade Didáctica Integrada - 5º Primaria

Argumentamos

É a TV unha mala influencia para as nenas e os nenos?

Si

Non

4.5.- Argumentamos:

Neste espazo cada alumna e alumno escribirá os seus argumentos a favor ou en contra da proposta feita.

No apartado de “Lengua” fálese en detalle sobre a argumentación.

5.- Lengua castellana:

Se sigue en este apartado una estructura similar a la de lengua gallega, por lo que se trabajan tanto aspectos iguales como diferenciadores en las dos lenguas.

5.1.- Lectura – Las minas del rey Salomón:

Adaptación del capítulo 2 de la obra de H. Rider Haggard.

5.2.- El verbo:

Se estudia aquí la segunda conjugación.

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

FORMAS NO PERSONALES		INDICATIVO			
		Presente	Preterito perfecto compuesto	Preterito imperfecto	Preterito pluscuamperfecto
Infinitivo	comer	Yo como	he comido	comía	había comido
Gerundio	comiendo	Tu comes	has comido	comías	habías comido
Participio	comido	El/ella come	ha comido	comía	había comido
		Nosotros comemos	hemos comido	comíamos	habíamos comido
		Vosotros coméis	habéis comido	comíais	habíais comido
		Ellos/Ellas comen	han comido	comían	habían comido

Presente haber + participio comer Preterito imperfecto haber + participio comer

5.3.- Terminan en -z o -d:

Espacio de ortografía para el repaso de estas dos terminaciones.

5.4.- Prefijos y sufijos:

Breves apuntes sobre algunos de los prefijos y sufijos más usados en la lengua española.

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

REGLA

Se escriben con -d las palabras cuyo plural termina en -des.

densidad → *densidades*

actividad, adversidad, caducidad, ciudad, esclavitud, fealdad, felicidad...

Se escriben con -z las palabras cuyo plural termina en -ces.

matraz → *matraces*

ácidos, aprendices, años, coque, dígitos, estupefactos, felices, ferozes, haza, hore...

IMPERATIVO

La segunda persona del plural del imperativo remata en -d.

sallad, comed, venid, cantad, esperad, hablad, lebed, dormid, exultad

Cuando se le añade "os" al imperativo la "d" se "pierde".

amados, poneros, sentaos

OTRAS

Existen nombre propios que no siguen ninguna regla.

David, Madrid, Valladolid, Cádiz, Pérez, González, Beatriz, Rodríguez...

5.5.- La argumentación:

Espacio en el que se trata los aspectos básicos de la argumentación sobre un determinado tema. Se propone también un lugar en el que el alumnado, al igual que en el apartado de "lingua" manifieste sus argumentos sobre el tema propuesto.

6.- Matemáticas:

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

UNIDADE DIDÁCTICA INTEGRADA - 5º PRIMARIA

6 A materia e os m

Fermi

La masa

- Vamos de compras
- El quilate
- Unidades compuestas
- Pictogramas
- Por lógica
- Investigamos
- Problemas exprés
- Desafío
- Taller de problemas
- Lápiz y papel

Relacionados con la masa

- La masa
- Unidades
- ¿Cuánto pesan?
- Actividades 1
- Para pesar
- La romana
- Actividades 2

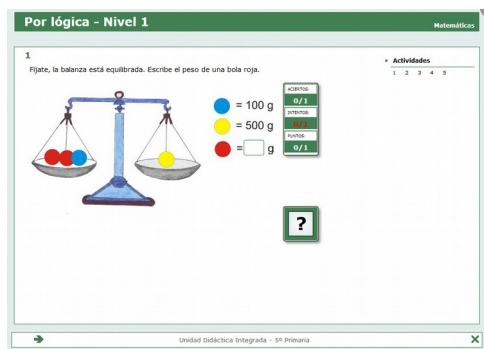
6.1.- La masa: apartado que inicia con una serie de imágenes que pueden ser útiles a la hora de introducir el tema. Cuenta también con una serie de actividades para afianzar estos conceptos así como una lectura, "La romana", sobre la que también se realiza una serie de actividades.

6.2.- Vamos de compras: es una serie de problemas sobre compras de diversos objetos "al peso" en las que el alumnado ha de dar una respuesta introduciendo el dinero que ha de entregar o el que "le devolverán".

6.3.- El quilate: Es una breve reseña y actividades sobre esta unidad de medida relacionada con la masa y los metales preciosos.

6.4.- Unidades compuestas: Se tratan aquí varias de las unidades compuestas con las que ya está familiarizado el alumnado, como los km/h, y se aprovecha para afianzar el concepto de otra unidad compuesta, la densidad.

6.5.- Pictogramas: Se ofrecen tres pictogramas relacionados con los temas de la unidad sobre los que se realizarán un grupo de actividades.

6.6.- Por lógica: Son unas propuestas en las que el alumnado ha de aplicar la lógica y el cálculo mental sobre diversas situaciones con una balanza. Consta de dos niveles de dificultad creciente.

6.7.- Investigamos: Es un espacio colectivo de trabajo en el que el alumnado investigará sobre diversas medidas de los romanos.

6.8.- Problemas exprés: Se trata de una serie de 8 problemas en los que únicamente se ha de contestar un determinado dato, el reto consiste en "llegar" al problema número 8, ya que se pasa al siguiente problema en el caso de que la respuesta sea la correcta, por lo que no hay auto-evaluación.

6.9.- Desafío: Para realizar en cuaderno. Es una situación en la que el alumnado, individualmente o en grupo, debe de dar una solución matemática.

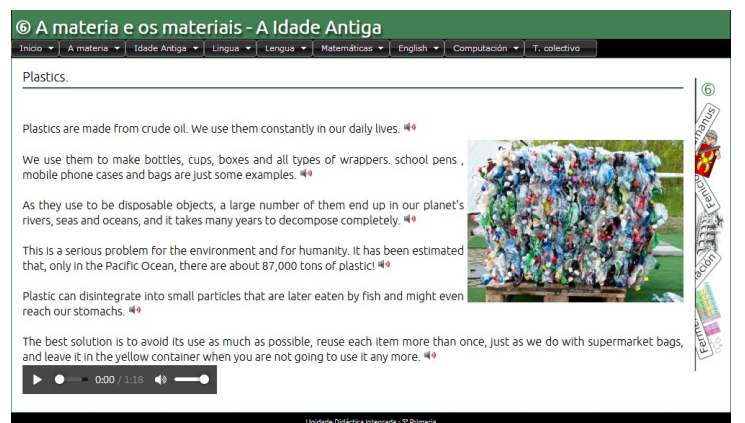
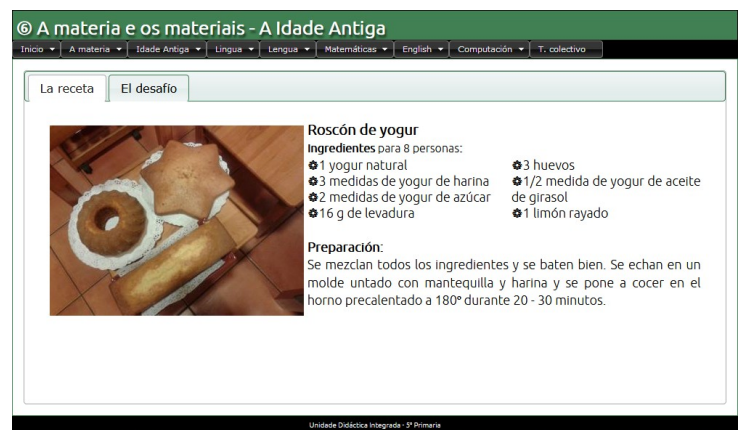
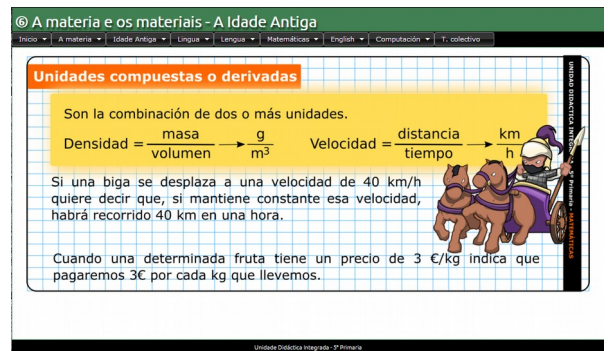
6.10.- Taller de problemas: Apartado en el que el trabajo se centra en saber qué datos podemos obtener a partir de unos dados.

6.11.- Lápiz y papel: conjunto de ejercicios y problemas para ser resueltos en libreta sobre los contenidos trabajados.

7. - English:

Este apartado é un complemento ao tema de ciencias naturais onde se tratan os plásticos e o seu impacto sobre a natureza.

Conta con actividades, de comprensión lectora.

8. - Computación:

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

Se condición entón acción.

Agora vamos a coñecer outros bloques que executan un código unicamente cando se cumpre unha determinada condición.

No noso caso comprobaremos se existe camiño á fronte, á dereita ou á esquerda, en caso afirmativo realizaranse as ordes do seu interior.

Fixate que estes bloques, a diferenza dos bucles que xa coñecemos, só executan o código do seu interior unha soa vez.

Empregaremos tamén unha variante deste mesmo bloque que, como ves na imaxe, comproba se hai camiño e en caso afirmativo executárase o código que está o oco de "facer" pero se non hai camiño executárase o código que coloquemos dentro do oco de "se non".

Fixate que estes bloques (igual que os dos bucles) poden albergar a súa vez outro (ou outros) bloques no seu interior.

Unidade Didáctica Integrada - 5º Primaria

Nesta unidade introdúcese un novo elemento empregado en programación, trátase do bloque “se condición entón acción (en linguaxes formais de programación ven a ser un “if ... then ...”).

Consta de dous niveis onde o programa creado deberá de levar o círculo vermello a situarse exactamente sobre o blanco.

9. - T. colectivo:

© A materia e os materiais - A Idade Antiga

Inicio | A materia | Idade Antiga | Lingua | Lengua | Matemáticas | English | Computación | T. colectivo

Introdución | Organizámonos | A procura | O traballo final

1.- Introdución

Como xa sabes, ao longo da Idade Antiga a península ibérica foi habitada e visitada por numerosos pobos aos que debemos gran parte da nosa cultura.

Agora que coñecemos algo máis destes pobos, neste traballo colectivo vamos a realizar un vídeo, de pouca duración sobre esta época da historia, facendo especial fincapé en cada un de eses pobos, os lugares que ocuparon, o seu xeito de vida, o que aportaron e os vestixios que nos deixaron.

Como exemplo do que queremos conseguir poderedes ollar [este](#) ou [este](#) vídeo.

Unidade Didáctica Integrada - 5º Primaria

Nesta ocasión crearemos un “vídeo colectivo” sobre os conceptos máis salientables da época histórica estudiada na unidade.

Nas distintas pestanas temos as instrucións necesarias para a súa elaboración. É importante que, antes de empezar o traballo, o alumnado olle os dous vídeos que se poñen de exemplo para evitar posibles atrancos despois.